

23. Зычныя гукі ў беларускай мове класіфікуюцца...

- 1) паводле ўдзелу голасу; 4) паводле спосабу ўтварэння;
2) паводле ўдзелу голасу і шуму; 5) паводле месца ўтварэння;
3) паводле цвёрдасці і мяккасці; 6) паводле месца знаходжання.
А) усе сцвярджэнні правільныя. Б) 1, 6. В) 1, 4, 5, 6. Г) 2, 3, 4, 5. Д) 3, 4, 5, 6.

24. Каго характарызуе фразеалагічнае словазлучэнне *даць пудла*?

- А) шахматыстаў. Б) чыгуначнікаў. В) паляўнічых.
Г) краўцоў. Д) шаўцоў.

25. У якім годзе і дзе ўпершыню святкаваўся Дзень беларускага пісьменства і друку?

- А) у 1990 годзе ў Мінску. Б) у 1994 годзе ў Полацку.
В) у 1995 годзе ў Тураве. Г) у 1998 годзе ў Оршы.
Д) у 2000 годзе ў Заслаўі.

26. Колькі літар кірыліцы было запазычана з грэчаскага алфавіта?

- А) 19. Б) 20. В) 22. Г) 24. Д) 25.

27. Вучні заспрачаліся наконт значэння тэрміна *амографы*.

Аленка сказала: “Амографы – гэта словы, якія супадаюць толькі ў напісанні, але гучаць па-рознаму”.

Яніна сказала: “Амографы – словы, якія аднолькава вымаўляюцца і пішуцца ва ўсіх формах”.

Васіль сказаў: “Амографы – словы, якія гучаць аднолькава, але пішуцца па-рознаму”.

Павел сказаў: “Амографы – словы, якія супадаюць у гучанні толькі ў некаторых граматычных формах”.

Сымон сказаў: “Амографы – словы з супрацьлеглым значэннем”.

Хто з вучняў правільна адказаў?

- А) Аленка. Б) Яніна. В) Васіль. Г) Павел. Д) Сымон.

28. У беларускай мове ўжываюцца словы *абеліск, тэрмас, дыск, фантазія, сімптом*. З якой мовы яны запазычаны?

- А) з нямецкай мовы. Б) з французскай мовы. В) з грэчаскай мовы.
Г) з лацінскай мовы. Д) з англійскай мовы.

29. Па-татарску гэта слова гучыць [ут], па-туркменску [от]. А як будзе гучаць па-беларуску?

- А) [горат]. Б) [тын]. В) [агон']. Г) [кот]. Д) [дым].

30. Субстанцывацыя – гэта...

- А) пераход прыметнікаў, дзеепрыметнікаў, займеннікаў у разрад назоўнікаў.
Б) пераход дзеепрыметнікаў у разрад прыметнікаў.
В) пераход склонавых формаў назоўнікаў у прыслоўі.
Г) утварэнне складанаскарочаных слоў.
Д) асноваскладанне з далучэннем суфіксаў.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб'яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220013, г. Мінск, вул. Даражэвіча, 3, РЗШ АПА.
тэл. (017) 292 80 31, 292 34 01; e-mail: info@bakonkurs.org
http://www.bakonkurs.org/

Конкурс па беларускай мове “БУСЛІК-2007”

Чацвер, 15 лютага 2007 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання; складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна адказалі на пытанне;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150;
- пасля заканчэння конкурсу лістак з заданнем застаецца ўдзельніку.

Заданне для вучняў 7-8-9(12) класаў

1. Пасля ўрокаў сустрэліся на вуліцы Сымонка і Янка, разгаварыліся. Як можна назваць іх размову?

- А) пляткарства. Б) маналог. В) маўчанне. Г) трылет. Д) дыялог.

2. Ясь складаў сказ: *Вераб'і могуць моцна чырыкаць, ваўкі выць, а гусі...* Дапамажыце хлопчыку правільна дапісаць сказ.

- А) каркаць. Б) гаргатаць. В) гігікаць. Г) стракатаць. Д) маўчаць.

3. Аленка выбірала словы, у якіх усе зычныя мяккія. У дзяўчынкі атрымалася некалькі варыянтаў. Які правільны?

1) дарогі; 2) пень; 3) сіні; 4) лугі; 5) сцежка; 6) пець; 7) бягуць; 8) везці.

- А) усе словы. Б) 1, 3, 5, 7. В) 2, 3, 6, 8. Г) 3, 4, 5, 6. Д) 3, 6, 7.

4. Як вы лічыце, колькі ўжыта ў вершаванай загадцы Н. Старажавай “Белы птах” выклічнікаў?

<i>Глянь: на даху</i>	<i>Дзюба – ох!</i>	<i>Голас – эх!</i>
<i>Белы птах.</i>	<i>Як на трох.</i>	<i>Хваліць грэх.</i>
<i>Крылы – ах!</i>	<i>Ногі – ух!</i>	<i>Што за птах</i>
<i>Які ўзмах!</i>	<i>Любяць луг.</i>	<i>Пакінуў дах?</i>

- А) у творы няма выклічнікаў. Б) 2. В) 3. Г) 4. Д) 8.

5. Колькі ў сучаснай беларускай мове зменных часцін мовы?

- А) 4. Б) 5. В) 6. Г) 10. Д) 11.

6. Падлічыце, колькі разоў сустракаецца гук [з] у вершаваных радках А. Дзержынскага?

*Закружыліся сняжынкі
Нізка, нізка над зямлёй.*

*Ціха лётаюць пушынкі
Незлічонай чарадой.*

- А) 1.   Б) 2.   В) 3.   Г) 4.   Д) 5.

7. Калі трэба выклікаць сапраўдную пажарную каманду? Выберыце правільны(-ыя) варыянт(-ы)?

1) гарыць адпачынак; 2) успыхнула спрэчка; 3) згараюць ад сораму;
4) палыхае неба; 5) шугае полымя; 6) палае сэрца; 7) тлее надзея.

- А) 1, 2, 4.   Б) 3.   В) 4.   Г) 5.   Д) 6, 7.

8. Выберыце правільныя сцвярджэнні:

1) “Ў” можа стаяць у пачатку слова;
2) “Ў” можа стаяць у сярэдзіне слова;
3) “Ў” можа стаяць у канцы слова;
4) “Ў” можа стаяць паміж словамі ў ролі прыназоўніка;
5) “Ў” можа стаяць паміж зычнымі;
6) “Ў” можа стаяць пасля галоснай.

- А) усе сцвярджэнні правільныя.   Б) толькі 1, 2, 6.
В) усе, акрамя 3.   Г) усе, акрамя 5.   Д) толькі 5.

9. Якія зычныя гукі ў беларускай мове з’яўляюцца няпарнымі па цвёрдасці-мяккасці?

- А) [ж], [з], [ч], [дж], [ц].   Б) [в], [м], [д], [ш], [р].   В) [т], [ц], [ж], [к], [ш].
Г) [ф], [н], [к], [ж], [ч].   Д) [ж], [дж], [ч], [ш], [р].

10. Дадзены словы беларускай мовы: 1) глог; 2) ядловец; 3) арэшына – і далей іх адпаведнікі ў рускай мове: 4) можжевелник; 5) лещина; 6) боярышник. Вызначце правільныя пары.

- А) 1–6, 2–4, 3–5.   Б) 1–4, 2–5, 3–6.   В) 1–5, 2–4, 3–6.
Г) 1–6, 2–5, 3–4.   Д) няма правільных пар.

11. Якія назоўнікі з прыведзеных маюць правільны канчатак у форме давальнага склону адзіночнага ліку?

1) даччы; 2) дачушчы; 3) песне; 4) грушы; 5) выставе; 6) зямле.

- А) усе назоўнікі.   Б) 1, 2, 4, 5.   В) 2, 4, 5.   Г) 2, 5.   Д) 3, 4, 6.

12. Якія знакі прыпынку паставіце замест пропускау ў сказе?

Усё відаць як на далоні ___ і кожнае дрэва на шляху ___ і калодзежны жураў у дальняй вёсцы ___ і зубчасты край лесу ___ і бялявы дымок далёка-далёка ___ дзе праходзіць чыгунка.

- А) двукроп’е, 4 коскі.   Б) 5 косак.   В) працяжнік, 4 коскі.
Г) 4 коскі, працяжнік.   Д) двукроп’е, 2 коскі, 2 працяжнікі.

13. Выберыце правільна запісаны выраз:

- А) два кія, тры кія, чатыры кія.   Б) два кіі, тры кіі, чатыры кіі.
В) два кія, тры кіі, чатыры кія.   Г) два кіі, тры кіі, чатыры кія.
Д) два кія, тры кія, чатыры кіі.

14. Якую форму адзіночнага ліку назоўнага склону мае назоўнік *дзверы*?

- А) дзвер.   Б) двер.   В) няма такой формы.
Г) дзверына.   Д) дзверка.

15. Выберыце варыянт напісання слова без памылкі:

- А) цепла-электрастанцыя.   Б) цеплаэлектра-станцыя.
В) цеплаэлектрыстанцыя.   Г) цяплаэлектрастанцыя.
Д) цеплаэлектрастанцыя.

16. Калі прыназоўнік з вымаўляецца як [с]?

- А) калі наступнае слова пачынаецца з галоснага.
Б) калі наступнае слова пачынаецца з зацвярдзелага гука.
В) калі наступнае слова пачынаецца з глухога зычнага.
Г) калі наступнае слова пачынаецца са звонкага зычнага.
Д) не вымаўляецца як [с].

17. У якім варыянце дапушчана памылка?

1) Нацыянальная акадэмія навук Беларусі;   4) Міжнародны год кнігі;
2) Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт;   5) Тэатр юнага глядача.
3) Саюз моладзі Беларусі;

- А) усе запісы правільныя.   Б) 1, 2, 4.   В) 1, 3, 5.   Г) 2, 3.   Д) 3, 4.

18. У якіх прыкладах напішаце часціцу *не* разам? Выберыце правільныя варыянты:

1) (не)далічыліся двух чалавек;   4) яшчэ (не)езджаная дарога;
2) бывае, і гаспадар (не)даважае насення;   5) быў тут (не)аднойчы;
3) надзвычай (не)цікавая кніга;   6) ледзь (не)плачучы.

- А) ва ўсіх выказах.   Б) 1, 2, 3.   В) 2, 3, 4.   Г) 3, 5, 6.   Д) 5, 6.

19. Пра каго напісаў Змітрок Бядуля “Векавечыў ён родную мову

На скрыжальных прарокаў усходніх”?

- А) пра Францыска Скарыну.   Б) пра Міколу Гусоўскага.
В) пра Францішка Багушэвіча.   Г) пра Максіма Багдановіча.
Д) пра Міхася Чарота.

20. У якія словы з прыведзеных уставіце літару *ц*?

1) Брэс..кая крэпасць; 2) люд..кая надзея; 3) Нясві..кі замак;
4) настаўні..кі погляд; 5) рыба..кія снаці; 6) латы..кі стралок.

- А) 1, 2, 4.   Б) 1, 4, 5.   В) 2, 4.   Г) 2, 4, 5, 6.   Д) 4, 5.

21. Вы ведаеце, што *інтэрв’ю* – гутарка з якой-небудзь асобай, прызначаная для друку, радыё, тэлебачання. А як правільна называецца чалавек, які бярэ інтэрв’ю?

- А) інтэрв’юршчык.   Б) інтэрв’юрыст.   В) інтэрв’юер.
Г) інтэрв’юэр.   Д) інтэрв’ютэршчык.

22. У якіх словах з прыведзеных няправільна выдзелена націскная галосная?

1) карабель; 2) выпадак; 3) вадзяны; 4) цяжкі; 5) купіна; 6) цэнтнер; 7) зубры.

- А) ва ўсіх словах.   Б) 1, 2, 5, 6.   В) 1, 3, 4, 7.   Г) 2, 4, 7.   Д) 3, 4, 7.